

مباحث علمی - کاربردی در البن دادرسی مدنی جلد اول

گردآورندگان :

بشیر مقدمی قاضی دادگستری زنجان

جواد قشمی قاضی دادگستری زنجان

به اهتمام

مرکز آموزش علمی - کاربردی دادگستری استان زنجان

فهرست مطالب

۸	 مقدمه
۹	 پیشگفتار
۱۱	 کلیات
۱۷	 بخش اول: مباحث مربوط به دادخواست و صلاحیت
۱۸	 فصل اول: دادخواست و شرایط آن
۱۸	 مبحث اول: کلیات
۱۸	 گفتار اول: تقدیم دادخواست
۱۸	 گفتار دوم: معانی دادخواست
۱۸	 گفتار سوم: دادخواست و درخواست
۱۹	 گفتار چهارم: شرایط دادخواست
۲۰	 گفتار پنجم: نقص در دادخواست
۲۳	 مبحث دوم: نمونه آراء در خصوص نقص دادخواست
۲۳	 گفتار اول: نمونه قرار مدیر دفتر دادگاه
۲۳	 گفتار دوم: نمونه قرار دادگاه در خصوص اعتراض به قرار رد دادخواست
۲۴	 گفتار سوم: پیرامون دادخواست ناقص در مرحله بدوی و تجدیدنظر و رجاء خواهی
۲۸	 گفتار چهارم: ارائه دادخواست توسط نماینده اشخاص
۳۱	 فصل دوم: صلاحیت
۳۱	 مبحث اول: صلاحیت و انواع آن
۳۱	 گفتار اول: تعریف صلاحیت
۴۸	 مبحث دوم: تشخیص صلاحیت و چگونگی حل اختلاف در صلاحیت
۴۸	 گفتار اول: تشخیص صلاحیت
۴۹	 گفتار دوم: مراجع حل اختلاف در صلاحیت

فصل سوم: دعاوی مالی و غیرمالی.....	۵۱
مبحث اول: انواع دعاوی.....	۵۱
گفتار اول: تقسیم بندی دعاوی.....	۵۱
انواع دعاوی:.....	۵۲
گفتار دوم: مصادیق دعاوی مالی و غیر مالی.....	۵۷
مصادیق دعاوی غیرمالی.....	۶۰
مصادیق دعاوی الحاقی.....	۶۳
نتایج: اصل از دعوی عینی ناشی از اموال غیرمنقول.....	۶۵
مبحث دوم: بهای خواسته.....	۶۷
گفتار اول: تعیین بهای خواسته و آثار آن.....	۶۷
تعریف حقوق مالی و غیرمالی.....	۶۷
گفتار دوم: هزینه دادرسی.....	۷۲
معافیت از هزینه دادرسی.....	۷۵
اعسار از هزینه دادرسی.....	۷۷
نکاتی در خصوص اعسار از هزینه دادرسی.....	۷۸
بخش دوم: ابلاغ و وکالت در دعاوی.....	۸۲
فصل اول: ابلاغ اوراق قضایی.....	۸۸
مبحث اول: انواع ابلاغ.....	۸۸
گفتار اول: اهمیت ابلاغ.....	۸۸
گفتار دوم: انواع ابلاغ اوراق قضایی.....	۸۹
مبحث دوم: شیوه های ابلاغ و آثار آن.....	۹۰
گفتار اول: شیوه های ابلاغ در اشخاص حقیقی و حقوقی.....	۹۰
شیوه های ابلاغ واقعی به اشخاص حقوقی.....	۹۱
شیوه های ابلاغ قانونی به اشخاص حقیقی.....	۹۲
شیوه های ابلاغ قانونی به اشخاص حقوقی.....	۹۵
گفتار دوم: آثار و معایب نحوه ابلاغ اوراق قضایی.....	۹۷
ابلاغ بلااثر.....	۹۹
انواع اقامتگاه مخاطب از نظر ابلاغ اوراق قضایی.....	۱۰۰

۱۰۱	تغییر اقامتگاه
۱۰۲	نکات کلیدی در خصوص مبحث ابلاغ
۱۰۵	ابلاغ رأی به وکیل
۱۰۵	ابلاغ رأی به موکل
۱۰۷	فصل اول: وکالت در دعاوی
۱۰۷	و تمیر مالیاتی آن
۱۰۷	مبحث اول: وکالت در دعاوی
۱۰۷	گفتار اول: انواع نمایندگی
۱۰۷	گفتار دوم: شرایط وکالت در دعاوی
۱۰۸	و کلاً ادگستری
۱۱۱	گفتار سوم: استناد امر وکالت (وکالت بدون پروانه وکالت)
۱۱۵	گفتار چهارم: اختیارات طائف وکیل
۱۱۶	نکاتی در خصوص وکالت در دعاوی
۱۲۱	مبحث دوم: حق الوکاله و کلاً نمایندگی
۱۲۱	گفتار اول: حق الوکاله وکیل
۱۲۲	تعیین حق الوکاله وکیل
۱۲۴	گفتار دوم: تعیین میزان تمیر مالیاتی در انواع دعاوی
۱۲۹	احکام غیابی
۱۳۰	دعاوی کیفری در صلاحیت دادگاه عمومی جزائی
۱۳۱	دعاوی کیفری در صلاحیت دادگاه کیفری استان
۱۳۳	حق الوکاله و تمیر مالیاتی قرارهای صادره از دادگاه
۱۳۶	مباحث کلیدی و کاربردی در خصوص حق الوکاله و تمیر مالیاتی و کلاً ادگستری
۱۳۶	گفتار اول: نکات کاربردی
۱۴۳	بخش سوم: دادرسی و مسائل مربوط به آن
۱۴۴	فصل اول: رسیدگی به درخواست‌ها
۱۴۴	مبحث اول: درخواست تأمین خواسته
۱۴۴	گفتار اول: تعریف تأمین خواسته
۱۴۵	گفتار دوم: شرایط تأمین خواسته

۱۴۹	گفتار سوم: اعتراض و رفع اثر از تأمین خواسته
۱۵۳	گفتار چهارم: صدور قرار تأمین علیه خواهان (قرار تأمین دعوی واهی)
۱۵۶	گفتار پنجم: نکاتی در خصوص تأمین خواسته
۱۶۳	مبحث دوم: درخواست دستور موقت (دادرسی فوری)
۱۶۳	گفتار اول: تعریف دستور موقت
۱۶۴	گفتار دوم: موضوع دستور موقت و زمان طرح درخواست دستور موقت و مرجع صالح
۱۶۵	گفتار سوم: رفع اثر از دستور موقت به تقاضای خوانده
۱۶۶	گفتار چهارم: رد درخواست دستور موقت به لحاظ عدم تأدیه تأمین از ناحیه خواهان
۱۶۷	گفتار پنجم: شرایط مطالبه خسارت ناشی از اجرای دستور موقت توسط خوانده
۱۷۴	مبحث سوم: درخواست تأمین دلیل
۱۷۴	گفتار اول: هدف ایجاد تأمین دلیل
۱۷۴	گفتار دوم: طرح درخواست تأمین دلیل
۱۷۵	گفتار سوم: زمان طرح درخواست تأمین دلیل
۱۷۶	گفتار چهارم: انواع تأمین دلیل
۱۷۶	گفتار پنجم: نقش شورای حل اختلاف در اجرای تأمین دلیل
۱۷۷	گفتار ششم: نکات مهم در خصوص تأمین دلیل
۱۸۰	مبحث چهارم: درخواست سازش
۱۸۰	گفتار اول: حصول سازش و صدور گزارش اصلاحی دادگاه
۱۸۱	گفتار دوم: عدم حصول سازش در دادگاه
۱۸۱	گفتار سوم: عدم حصول سازش و حصول سازش و صدور گزارش اصلاحی شورای حل اختلاف
۱۸۵	گفتار چهارم: نکات مربوط به سازش
۱۸۷	مبحث پنجم: دستور فروش
۱۸۷	گفتار اول: رسیدگی و صدور دستور فروش
۱۸۸	گفتار دوم: رد درخواست فروش
۱۹۰	فصل دوم: شروع به رسیدگی و انواع تصمیمات دادگاه
۱۹۰	مبحث اول: انواع تصمیمات دادگاه
۱۹۰	انواع قرارها
۱۹۰	گفتار اول: قرار مقدماتی (یا قرارهای اعدادی)

۱۹۶	گفتار دوم: قرار قاطع دعوا (یا قرارهای نهایی)
۲۰۰	گفتار سوم: قرارهای شبه قاطع
۲۰۵	گفتار چهارم: سایر قرارها
۲۰۸	گفتار پنجم: احکام
۲۱۳	گفتار ششم: نکاتی در خصوص رأی
۲۱۴	مبحث دوم: شروع به رسیدگی
۲۱۴	گفتار اول: موجبات رسیدگی
۲۱۵	گفتار دوم: علنی بودن دادگاه
۲۱۶	گفتار سوم: نظم دادگاه
۲۱۶	گفتار چهارم: مفاهیم جلسه
۲۲۰	منابع و مآخذ

مقدمه

از مهم‌ترین شئون حکومت اسلامی برپا داشتن حق و احقاق حق صاحبان حقوق و دفع باطل و طرد باطل‌گرایان و اجرای احکام و حدود الهی است و این مقصود جز با وجود دستگاه قضائی مستقل و عدالت محور و مقتدر و قاطع و استوار که با کمال دقت و احتیاط و پرهیز از هرگونه لغزش و انحراف که ضامن اجرای مقررات الهی می‌باشد، قابل حضور نیست و در حکومت اسلامی، نهاد قوه قضائیه از جایگاه والایی برخوردار بوده و بار سنگین تأمین امنیت نفوس و موال و آبرو و عزت جامعه را عهده‌دار می‌باشد و در این میان قضات با شخصیتی مستقل و با رعایت دقت و احتیاط کامل و مراعات همه ضوابط شرعی و قانونی، با قدرت و قاطعیت و استواری و با این‌همچگونه تعویق و سهل‌انگاری و با حفظ آرامش و متانت و پرهیز از شتابزدگی و اجتناب از حالت عصبانیت و انتقام‌جویی و این‌که در همه حال خداوند سبحان را ناظر و حاضر بر اعمال خود دیده و در جهت اجرای عدالت، اقدام به انشای رأی می‌نماید. در این میان اهمیت آیین دادرسی مدنی در رسیدگی‌های مدنی نقش بسیار مهمی در احقاق حق مراجعین به محاکم دادگستری را دارد و بدین‌عنوان یک رکن بنیادین در رسیدگی قضات جهت به‌گرددش درآوردن ادله اثبات دعوی و شیوه کاربرد آن به حساب می‌آید و هدف از اجرای آیین دادرسی مدنی این است که دادرسی‌ها و رسیدگی‌ها برای تمام افراد جامعه، به صورت یکسان انجام می‌شود، که در این راستا نقش و اهمیت کتاب به‌عنوان یک عنصر فرهنگی و اثرگذار در ایجاد و تغییر و تحول فرهنگ و نگرش و دیدگاه‌های آدمی یک جامعه، بر کسی پوشیده نیست و می‌توان از کتاب به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل سازنده فرهنگ و انتقال دهنده تجارب علمی هر جامعه، نام برد، که تدوین مباحث آیین دادرسی مدنی در قالب کتاب و اشاعه آن به علاقمندان به عرصه حقوق، امری پسندیده می‌باشد که قطعاً در اعتلای دانش این گروه از افراد جامعه تأثیرگذار خواهد بود.

مجموعه حاضر تلاش همکاران قضائی زنجان بوده که به صورت کاربردی تدوین گردیده، ان‌شالله که برای کلیه علاقمندان این رشته مفید واقع شود.

والسلام علیکم ورحمه... و برکاته

جعفر گل محمدی - رئیس کل دادگستری استان زنجان

پیشگفتار

علم و دانش همواره راهنمای بشر در طول زندگی و طی طریق سعادت و زیستن صحیح بوده و است و جهل و نادانی باعث ضلالت و گمراهی بشر، جامعه سعاتمند و موفق آن است که افراد آن با علم به وظائف و تکالیف خود، آنرا به صورت عالمانه، پذیرفته و به رعایت قانون به عنوان احترام به حقوق خود و افراد ممنوع خود بپردازند که در این میان پیامهای آسمانی «أَوْفُوا بِالْعُقُودِ، لَا يَكْفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا، لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى، الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ» همگی جهت تأکید به عمل به وظیفه با خلوص نیت اشاره دارد که اجرای ضابطه‌مند تکلیف و تعهد افراد را تبیین می‌نماید در این راستا دادخواهی و دادرسی و اجرای احکام قضائی بر مبنای اصول و روش‌هایی است که قضات بر طبق قانون مکلف به رعایت این اصول و روش‌ها می‌باشند که اصطلاحاً به آن آیین دادرسی می‌گویند که طرفین دعوی و وکلای آنان با علم به حقوق و تعهدی به دعاوی و رعایت آن توسط دادرسان، به عدالت در دادرسی، ایمان و اطمینان بین تری حاصل پیدا کرده و برای اجرای عدالت بهتر، سر فرود می‌آورند و دادرسان نیز با دانش این راهکارها به صورت عادلانه و سریعتر انشاء حکم نموده و تصمیم‌گیری می‌نماید و تردیدی نیست، آموزش یکی از ارکان مهم تعالی و کمال هر فرد است و ضرورت آموختن و تعلم در جهت تیر و رشد و بالندگی تمام حرکت‌های تکاملی، اصلی انکار ناپذیر است و این مهم در تمام امور مرتبه با امر دادرسی نقش حیاتی دارد و از این میان با توجه به اینکه قوانین و مقررات آیین دادرسی می‌بایست لازم‌الرعایه می‌باشند، لذا در مقام رسیدگی باید تعلّمات و ترتیبات آن اعم از اصول و مقررات و مقررات تشریفاتی مورد توجه قرار گیرد که بدون رعایت آیین دادرسی مدنی، صدور حکم عادلانه بسی مشکل و بلکه نامقدور است. و از آنجا که احساس می‌شد که مطالب جمع‌آوری شده در خصوص آیین دادرسی مدنی برای علاقمندان در این رشته می‌تواند مفید فایده باشد، بنابراین به عنوان (این قطره‌ای از آن دریاست ...) نسبت به جمع‌آوری مطالب اقدام نموده‌ایم و از صاحبان فضل و همکاران قضائی و اساتید حقوق مسئلت داریم که در رفع نواقص این مجموعه در آینده ما را یاری نمایند. امیدواریم ما هم بتوانیم قدم اندک در راستای توسعه قضائی در میهن اسلامی‌مان برداشته و شاهد شکوفایی هرچه بیشتر دستگاه عدلیه نظام اسلامی باشیم.

در این اثر سعی شده است تا با بهره برداری از سایر کتابهای مربوط به آیین دادرسی مدنی و با رویکرد علمی-کاربردی نگارش یافته تا دانشجویان و علاقمندان به رشته حقوق از هر طیف و گروهی بتوانند به راحتی از مباحث آن استفاده نمایند. در پایان از تمام عزیزانی که این مجموعه را مورد مطالعه قرار می‌دهند خواستاریم که با نظر و پیشنهاد سازنده خود ما را به کاستی‌های این نوشته رهنمون سازند.

بشیر مقدمی (قاضی دادگستری زنجان)

جواد قشمی (قاضی دادگستری زنجان)

www.ketab.ir